

протиправність і вину, як самостійні підстави звільнення від відповідальності. В такому випадку відповідальність батьків (усиновлювачів), опікунів чи інших фізичних осіб, які на правових підставах здійснюють виховання малолітньої особи за шкоду завдану малолітніми, слід трактувати такою, що відшкодовується незалежно від вини зазначених осіб.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гринько С.Д. Деліктні зобов'язання римського приватного права: поняття, система, рецепція / С.Д. Гринько. – Хмельницьк: Хмельницький університет управління та права, 2012. – 734 с.
2. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 40-44. – Ст. 356.

Акіменко Юлія Юріївна

*к.ю.н., доцент, доцент кафедри права Європейського Союзу
та порівняльного правознавства
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ГАРМОНІЗАЦІЯ ПРИВАТНОГО ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ВІД СТАРОДАВНЬОГО РИМУ ДО СЬОГОДЕННЯ

Європа постійно оглядається на свої античні витоки: свобода і демократія, протиріччя між нормами, які забезпечують інтереси суспільного цілого, і захистом інтересів особистості, неспівпадіння норм природного і чинного позитивного права – це все уже мало місце в історії до європейського періоду, але залишається таким само актуальним і для сучасної Європи. Сьогодні сфера дослідження європейського права поширюється від абстрактно-метафізичних до вузько прагматичних точок зору, кожна з яких не може претендувати на адекватне відображення європейського права в усьому його обсязі та повноті.

Розширення економічного співробітництва в Європі обумовило спроби уніфікації законів європейських держав, що, в свою чергу, має сприяти економічній інтеграції. Однак найвпливовішим виявився метод – метод складання модельних законів. До них належать, зокрема, Принципи європейського договірної права, Принципи міжнародних комерційних договорів та найбільш об'ємний типовий закон – Модельні правила європейського приватного права (Draft Common Frame of Reference). Над розробкою останнього спеціальна комісія, до складу якої увійшли професори з цивільного права, працювала

протягом 1999-2009 років. Спочатку її метою була підготовка Європейського цивільного кодексу (Європейського зобов'язально-правового кодексу), однак, зважаючи на відсутність у Великій Британії та скандинавських країнах кодифікованого цивільного законодавства, Європейська комісія вирішила змінити назву цієї праці на більш нейтральну – Модельні правила європейського приватного права.

Останню редакцію Draft Common Frame of Reference прийнято у 2009 році. За структурою Draft Common Frame of Reference складається з 10 книг і встановлює як принципи, так і модельні норми. Три перші книги містять загальну частину, яка є переробленим варіантом Принципів європейського договірного права. До спеціальної частини входять книги з четвертої по десяту. Найбільша за обсягом – четверта, що встановлює модельні норми для окремих видів договорів. Книги з п'ятої по сьому присвячено недоговірним зобов'язанням. Книги з восьмої по десяту є допоміжними та висвітлюють такі питання, як набуття і втрата права власності на рухомі речі, реальні забезпечення, які обтяжують рухоме майно і трасти [1].

Як стверджують розробники Draft Common Frame of Reference, значення цієї праці полягає насамперед у тому, щоб держави вбачали в ній приклад для вдосконалення свого законодавства. З їх допомогою могла би відбутись уніфікація цивільного права, яка сприяла б і економічній інтеграції. Крім того, Draft Common Frame of Reference дає уявлення про принципи, логіку, «дух» сучасного європейського приватного права [2].

Draft Common Frame of Reference має на меті, по-перше, – удосконалення нормативно-правової бази Європейського Союзу. По-друге, сприятиме поширенню знань у сфері приватного права у всіх правових системах країн – членів Європейського Союзу та зближенню останніх, а також виробленню єдиного підходу до врегулювання відносин у сфері приватного права.

Як зазначають розробники Draft Common Frame of Reference, типові правила, закріплені в ньому, ґрунтуються на порівняльному аналізі законодавства країн – членів Європейського Союзу та не рекомендує шляхів вирішення тієї чи іншої проблеми в правовому полі, а пропонує так званий проміжний варіант у спірних ситуаціях.

Роль Draft Common Frame of Reference у гармонізації слід пов'язувати ще із тим, що це не звод норм, не компіляція, а спроба кодифікації цивільного законодавства. Ускладнює сприйняття Draft Common Frame of Reference його напівофіційний статус, що зумовлений підтримкою Європейської комісії. Отже, Draft Common Frame of Reference можуть зіграти вирішальну роль у розвитку європейської юридичної науки і культури, що є передумовою для прийняття Європейського цивільного кодексу.

Таким чином, Draft Common Frame of Reference здатне зіграти в розвитку сучасного цивільного права в теоретичному і практичному аспектах вирішальну роль. Цей правовий текст, розроблений на основі високорозвинутого цивільного права, що обслуговує ринкову економіку. Зазначена обставина об'єктивно може не лише допомогти у правотворчій діяльності при формуванні нового цивільно-правового регулювання, а й сприяти підвищенню загальної правової культури суспільства будь-якої країни. Уніфікація європейського приватного права, незважаючи на всю складність та неоднозначність зазначеного процесу, є необхідною та надзвичайно актуальною. Це зумовлено передусім потребою в єдиному підході законодавців до регламентації цивільно-правових відносин у всіх країнах-членах Європейського Союзу. Досягти цього можна лише за умови вироблення єдиних законодавчих норм і однозначного їх тлумачення на національному рівні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law. Draft Common Frame of Reference (DCFR). Outline Edition [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/justice/policies/civil/docs/dcfr_outline_edition_en.pdf
2. Antonioli Luisa. A Factual Assessment of the Draft Common Frame of Reference / Luisa Antinioli, Francesca Fiorentini [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.beckshop.de/fachbuch/leseprobe/9783866531222_Excerpt_001.pdf

Гончаренко Владислава Олександрівна

*к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

СИСТЕМА КОНТРАКТІВ РИМСЬКОГО ПРИВАТНОГО ПРАВА

Контракти (contractus) – це договори, визнані цивільним правом (jus civile) і забезпечені позовним захистом. Система контрактів була закритою, тобто римське право встановлювало вичерпний перелік контрактів, які користувалися позовним захистом. Іншим самостійним різновидом договорів були пакти (pacta) – неформальні угоди, що породжували до офіційного визнання деяких з них тільки натуральні зобов'язання, а тому не користувалися позовним захистом. Пакти не підходили під жодний з встановлених правом договірних типів і тому юридичної сили не мали: «nuda pactio obligationem non parit» (D. 2.14.7.4).

Система контрактів як джерел зобов'язань остаточно сформувалася тільки у період пізньої Республіки та Принципату. Однак мова йде про концепцію, яка не